

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

**Силабус навчальної дисципліни**  
**«Гендерні та вікові особливості перебігу серцево-судинних захворювань»**

<b>Обсяг</b>	Загальна кількість годин на дисципліну: 45 годин (1,5 кредити)
<b>Семестр, рік навчання</b>	XI-XII семестри, 6 рік навчання
<b>Дні, час, місце</b>	Понеділок – п'ятниця 4 - 6 акад. годин, згідно з розкладом Аудиторії Центру реконструктивної та відновної медицини (Університетська клініка) ОНМедУ, відділення внутрішніх хвороб
<b>Викладач (-и)</b>	<b>Завідувач кафедри:</b> Штанько Василь Андрійович, к.мед.н., доцент, Заслужений лікар України, <b>Професор кафедри:</b> Тихонова Сусанна Адольфівна, д.мед.н., професор, кардіолог вищої категорії, професійний член Європейського Товариства Кардіологів, член Всеукраїнської Асоціації Кардіологів України
<b>Контактний телефон</b>	+38048 715 38 64 +380 50 316 43 38 (завуч кафедри)
<b>E-mail</b>	<a href="mailto:imedicine2@onmedu.edu.ua">imedicine2@onmedu.edu.ua</a>
<b>Робоче місце</b>	Центр реконструктивної та відновної медицини, 1. 4 поверх: відділення внутрішньої медицини: кабінети №№ 24, 35а, лекційна аудиторія; 2. цокольний поверх – кабінет доцента; 3. 1 поверх: кабінет для відпрацювання практичних навичок.
<b>Консультації</b>	Очні консультації: – четвер – з 14.00 до 16.00; – субота – з 9.00 до 13.00 Онлайн консультації на платформі (Microsoft Teams): – четвер – з 14.00 до 16.00; – субота – з 9.00 до 13.00

### **КОМУНІКАЦІЯ**

Очно в аудиторіях та кабінетах кафедри, дистанційно на платформі *Microsoft Teams*, в окремих випадках за попереднім попередженням – в *Viber*-групах.

## **АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### ***Предмет вивчення дисципліни***

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни (ВНД) «Вікові та гендерні особливості перебігу серцево-судинних захворювань» для здобувачів освіти II освітньо-наукового рівня є гендерні та вікові особливості клінічного перебігу серцево-судинних захворювань (ССЗ), патогенетичні механізми їх розвитку та прогресування, оптимізації стратегій і тактик ведення пацієнтів на засадах доказової медицини, потенційні побічні ефекти кардіологічних лікарських засобів в вікових та гендерних групах, особливості немедикаментозних втручань, первинна та вторинна профілактика ССЗ.

***Пререквізити і постреквізити курсу*** (Місце дисципліни в освітній програмі)

ВНД базується на знаннях студентів з навчально-освітніх програм “Внутрішня медицина”, “Пропедевтики внутрішньої медицини”, пропедевтики педіатрії, загальної хірургії та базових дисциплін (анатомії людини та патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, радіології та фармакології).

Набуті знання, навички, вміння та компетентності з ВНД стануть основою для поглиблення знань в питаннях внутрішньої медицини, зокрема кардіології та складуть підґрунтя для подальшої безперервної післядипломної освіти.

### ***Мета курсу***

Метою ВНД є опанування і формування здобувачем вищої освіти елементів професійних компетентностей в галузі внутрішньої медицини, зокрема в області гендерної та вікової медицини; удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

### ***Завдання дисципліни***

- Поглиблення знань, вмінь та навичок з діагностики та принципів ведення дорослих пацієнтів з урахуванням віку та статі при найбільш розповсюджених захворюваннях серцево-судинної системи.
- Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, вибору плану лабораторних та інструментальних досліджень при веденні дорослих пацієнтів з найбільш розповсюдженими захворюваннями серцево-судинної системи з урахуванням віку та статі.
- Удосконалення знань та навичок при визначенні тактики ведення дорослих пацієнтів з найбільш розповсюдженими захворюваннями серцево-судинної системи різних вікових та статі.

### ***Очікувані результати***

В результат засвоєння змісту ВНД здобувач повинен **знати**:

- фактори ризику, особливості патогенезу і клінічні прояви, діагностику,

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

принципи диференційної діагностики, принципи та сучасні стандарти лікування та профілактики у дорослих пацієнтів з найбільш розповсюдженими захворюваннями серцево-судинної системи, враховуючи стать і вік пацієнта.

***вміти:***

- Спілкуватися з пацієнтом, збирати скарги, анамнез життя та захворювання, визначати фактори ризику розвитку та прогресування найбільш поширених захворювань серцево-судинної системи у дорослих пацієнтів різних вікових груп та статі.
- Надавати профілактичні рекомендації зі здорового харчування, оптимального рівня фізичної активності, самоконтролю та самообслуговування дорослим пацієнтам з захворюваннями серцево-судинної системи різних вікових груп та статі.
- Проводити клінічне обстеження дорослих пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи різних вікових груп та статі згідно сучасних методикам та стандартам.
- Аналізувати та інтерпретувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи різних вікових груп та статі.
- Розробляти програму диференційної діагностики та обґрунтовувати клінічний діагноз для пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи різних вікових груп та статі.
- Визначати характер та принципи лікування дорослих пацієнтів різних вікових груп та статі з найбільш поширеними захворюваннями серцево-судинної системи на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартами.
- Вести медичну документацію пацієнтів з найбільш поширеними серцево-судинними захворюваннями.

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять (16 аудиторних годин); організації самостійної роботи здобувача (45 годин).

***Методи навчання***

Вивчення ВНД реалізується на основі таких методів навчання:

***Практичні заняття:*** співбесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених серцево-судинних захворювань у дорослих різних вікових груп та статі,

інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

*Самостійна робота:* робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування навичок спілкування з пацієнтом та його родичами (опікунами), робота з банком результатів лабораторних та інструментальних досліджень, огляд тематичних пацієнтів сумісно з лікуючим лікарем, опрацювання практичних навичок з використанням кардіореспіраторного симулятора пацієнта під контролем викладача.

### ***Зміст навчальної дисципліни***

Тема 1. Гендерні та вікові особливості факторів ризику атеросклеротичних серцево-судинних захворювань. Принципи профілактики

Тема 2. Гендерні та вікові особливості патогенезу і перебігу артеріальної гіпертензії. Особливості ведення пацієнтів з артеріальною гіпертензією похилого та старечого віку. Проблеми коморбідності, старечої астенії та поліпрагмазії.

Тема 3. Особливості ведення артеріальної гіпертензії у вагітних пацієнток. Визначення (дефініції) артеріальної гіпертензії під час вагітності.

Тема 4. Гендерні та вікові особливості розвитку та перебігу ішемічної хвороби серця.

Тема 5. Стать-та вік-залежні особливості факторів ризику, патогенезу та лікування хронічної серцевої недостатності. Підсумкове заняття. Залік

### ***Перелік рекомендованої літератури:***

#### ***а) основна***

1. Внутрішня медицина. Т1: Підручник для студентів медичних і фармацевтичних факультетів вищої освіти закладів України. Рекомендовано вченою радою ВНМУ ім М. Пирогова / за ред.: Станіславчук М.А., Серкова В.К.— 2019. — 408 с.
2. Внутрішня медицина. Т2: Підручник для студентів медичних і фармацевтичних факультетів вищої освіти закладів України. Рекомендовано вченою радою ВНМУ ім М. Пирогова / Станіславчук М.А., Серкова В.К. (за ред.).— 2019. — 360 с.
3. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підручник для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 680 с.
4. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 584 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

5. Екстрена та невідкладна медична допомога: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України. Рекомендовано Державною установою “Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України” /Шкурупій Д.А.(за ред.).-2-ге вид.— 2018. — 240 с.
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.06.2016 № 564 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) ТА ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРОФІЛАКТИКА СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ 2016 [<https://www.dec.gov.ua/mtd/profilaktyka-serczevo-sudynnyh-zahvoryuvan>].
7. ISH 2020: оновлені клінічні рекомендації, нова класифікація артеріальної гіпертензії та спрощена класифікація кардіоваскулярного ризику. *УКР. МЕД. ЧАСОПИС*, 2020, 16 червня [Електронна публікація: [WWW.UMJ.COM.UA](http://WWW.UMJ.COM.UA)].
8. Рекомендації Європейського товариства кардіологів (European Society of Cardiology) і Європейського товариства з гіпертензії) з лікування артеріальної гіпертензії 2018 р. *Артеріальна гіпертензія*, 2018; 5 (61): 58-172.
9. ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ, АСОЦІАЦІЯ КАРДІОЛОГІВ УКРАЇНИ АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ. Клінічна настанова 2017. [<https://www.dec.gov.ua/mtd/arterialna-gipertenziya>].
10. Закревська О.В. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МЕДИКАМЕНТОЗНОГО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ПОХИЛОГО ВІКУ. *Практик. Лікар*, 2015, №2, 2015 [Електр. Публікація: [www.likar-praktik.kiev.ua](http://www.likar-praktik.kiev.ua)].
11. МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ». ГІПЕРТЕНЗИВНІ РОЗЛАДИ У ВАГІТНИХ КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ, 2021. [[https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022\\_151\\_kn\\_giprozlvagitn.pdf](https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022_151_kn_giprozlvagitn.pdf)].
12. МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ». ГІПЕРТЕНЗИВНІ РОЗЛАДИ У ВАГІТНИХ КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ, 2021 [[https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022\\_151\\_kn\\_giprozlvagitn.pdf](https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022_151_kn_giprozlvagitn.pdf)].
13. Артеріальна гіпертензія вагітних: рекомендації ESC/ESH 2020. *Укр. Мед. Часопис*, 2020, 31 січня [Електронна публікація: [WWW.UMJ.COM.UA](http://WWW.UMJ.COM.UA)].
14. СТАБІЛЬНА ІШЕМІЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ, 2021 [Електр. публікація: <https://www.dec.gov.ua/mtd/stabilna-ishemichna-hvoroba-serczya/>].

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 червня 2022 року № 1039, УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ), ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ «МЕНОПАУЗАЛЬНІ ПОРУШЕННЯ ТА ІНШІ РОЗЛАДИ В ПЕРИМЕНОПАУЗАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ» [[https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/37474-dn\\_1039\\_17\\_06\\_2022\\_dod.pdf](https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/37474-dn_1039_17_06_2022_dod.pdf)].
16. Мелень Ю.П., Ігнацевич М.П., Скибчик В.А. ОСОБЛИВОСТІ СТЕНОКАРДІЇ В ПАЦІЄНТІВ БЕЗ ОБСТРУКТИВНОГО УРАЖЕННЯ КОРОНАРНИХ АРТЕРІЙ. *Практикуючий лікар*, Т. 11, № 1, 2022. [Електр. публікація: [www.plr.com.ua](http://www.plr.com.ua)].
17. Застосування дев'яти основних клінічних профілів із метою персоналізації терапії серцевої недостатності. Консенсусний документ HFA ESC (2021). *Серцева недостатність. Клінічна практика*. №1. Червень, 2022 .
18. 2. Коморбідність при хронічній серцевій недостатності. *Серцева недостатність. Клінічна практика*. №2. Жовтень, 2020
19. 3. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики та лікування хронічної серцевої недостатності (2017). *Серцева недостатність та коморбідні стани*. Додаток № 1 до журналу «Серцева недостатність та коморбідні стани» № 1 .
20. Клапанна хвороба серця у дорослих: діагностика і лікування. УКР. МЕД. ЧАСОПИС, 2021, 22 грудня [Електронна публікація: [WWW.UMJ.COM.UA](http://WWW.UMJ.COM.UA)].
21. Клінічні сценарії для тренінгу з використанням кардіореспіраторного симулятора пацієнта.

**Додаткова:**

1. Наказ МОЗ України від №1269 від 05.06.2019 р “Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги”, “ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА: ДОГОСПІТАЛЬНИЙ ЕТАП. НОВИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ”.
2. Клінічна фармакологія: Навчальний посібник. Рекомендовано вченою радою Вищого державного навчального закладу України Буковинський державний медичний університет / Шоріков Є.І., Шумко Г.І., Хухліна О.С. та ін. — 2019. — 512 с.
3. Практикум з курації терапевтичного хворого і написання навчальної історії хвороби: посібник / С.М. Андрейчин. – Т. 2019. — 112 с.
4. ESC Scientific Document Group, 2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: Developed by the Task Force for cardiovascular disease prevention in clinical practice with representatives of the European Society of Cardiology and 12 medical societies With the special contribution of the European Association of Preventive Cardiology (EAPC), *European Heart*

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

*Journal*, Vol.42 (34), 7 September 2021, Pages 3227–3337,  
<https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab484>.

5. О.І. Мітченко О.І., Люшина Г.Я. Рання менопауза як специфічний фактор серцево-судинного ризику в жінок. Україн. Кардіолог. журнал 2016, Додаток 3, с. 85-90.
6. 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology and the European Society of Hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology and the European Society of Hypertension. *J. Hypertens.* 2018. 36(10). 1953-2041.
7. Ji H, Niiranen TJ, Rader F, Henglin et al. Sex Differences in Blood Pressure Associations With Cardiovascular Outcomes. *Circulation* 2021; 143: 761-763.
8. Pacheco C, Mullen KA, Coutinho T, Jaffer S, et al. The Canadian Women's Heart Health Alliance Atlas on the Epidemiology, Diagnosis, and Management of Cardiovascular Disease in Women - Chapter 5: Sex- and Gender-Unique Manifestations of Cardiovascular Disease. *CJC Open.* 2021 Nov 23;4(3):243-262. doi: 10.1016/j.cjco.2021.11.006.
9. El Khoudary SR, Aggarwal B, Beckie TM, et al. American Heart Association Prevention Science Committee of the Council on Epidemiology and Prevention; and Council on Cardiovascular and Stroke Nursing. Menopause Transition and Cardiovascular Disease Risk: Implications for Timing of Early Prevention: A Scientific Statement From the American Heart Association. *Circulation.* 2020 Dec 22;142(25):e506-e532. doi: 10.1161/CIR.0000000000000912. Epub 2020 Nov 30.
10. Unger T., Borghi C., Charchar F. et al.(2020) 2020 International Society of Hypertension Global Hypertension Practice Guidelines. *Hypertension*, 75(6): 1334–1357. doi: 10.1161/HYPERTENSIONAHA.120.15026.
11. Lodi E, Carollo A, Martinotti V, Modena MG. Hypertension and Pharmacological Therapy in Women. *High Blood Press Cardiovasc Prev.* 2018 Jun;25(2):147-150. doi: 10.1007/s40292-018-0257-0.
12. Pacheco C, Mullen KA, Coutinho T, Jaffer S, et al. The Canadian Women's Heart Health Alliance Atlas on the Epidemiology, Diagnosis, and Management of Cardiovascular Disease in Women - Chapter 5: Sex- and Gender-Unique Manifestations of Cardiovascular Disease. *CJC Open.* 2021 Nov 23;4(3):243-262. doi: 10.1016/j.cjco.2021.11.006.
13. Cífková R., Johnson M.R., Kahan T. et al.(2020) Peripartum management of hypertension: a position paper of the ESC Council on Hypertension and the European Society of Hypertension. *Eur. Heart J. Cardiovascular Pharmacotherapy*, (<https://doi.org/10.1093/ehjcvp/pvz082>).
14. Regitz-Zagrosek V., Roos-Hesselink J.W., Bauersachs J. et al.(2018) ESC Scientific Document Group. 2018 ESC Guidelines for the management of cardiovascular diseases during pregnancy. *Eur. Heart J.*, 39: 3165–3241.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

15. Leonard EA, Marshall RJ. Cardiovascular Disease in Women. *Prim Care*. 2018 Mar;45(1):131-141. doi: 10.1016/j.pop.2017.10.004. Epub 2017 Dec 13.
16. Кучерява М.В. Гендерні особливості результатів реваскуляризації міокарда у пацієнтів зі стабільною ІХС. *Україн. журнал серцево-судинної хірургії* 2021; 1(42). DOI: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/21.4203/k011038-043/13-089>.
17. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes: The Task Force for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC). *European Heart Journal*, Vol. 41(3), 14 January 2020: 407–477, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz425>.
18. American Heart Association Prevention Science Committee of the Council on Epidemiology and Prevention; and Council on Cardiovascular and Stroke Nursing. Menopause Transition and Cardiovascular Disease Risk: Implications for Timing of Early Prevention: A Scientific Statement From the American Heart Association. *Circulation*. 2020 Dec 22;142(25):e506-e532. doi: 10.1161/CIR.0000000000000912.
19. В. Д. Сиволап, Я. В. Земляний, О. В. Назаренко. Гендерні особливості серцевої недостатності зі збереженою фракцією викиду у хворих, які перенесли інфаркт міокарда на тлі артеріальної гіпертензії. *Запорожский медицинский журнал*. Том 19, № 3(102), май–июнь 2017 г.
- 20.5. Amy Groenewegen, Frans H. Rutten, Arend Mosterd, Arno W. Hoes. Epidemiology of heart failure. *European Journal of Heart Failure* (2020) 22, 1342–1356 REVIEW doi:10.1002/ejhf.1858.
21. 2021 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease: Developed by the Task Force for the management of valvular heart disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS). *European Heart Journal*, Volume 43, Issue 7, 14 February 2022, Pages 561–632, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab395>.

**Електронні інформаційні ресурси**

1. Державний Експертний Центр МОЗ України <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Ресурс по взаємодії лікарських засобів <http://medicine.iupui.edu/flockart/>
5. Електронний науково-практичний журнал про кардіологію <https://www.webcardio.org/>
6. Oxford Medical Education <http://www.oxfordmedicaleducation.com/>



**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

**Інформаційне забезпечення:**

Електронна бібліотека ОНМедУ: посилання на вкладені методичні розробки лекцій та ПЗ, методичні рекомендації.

Репозиторій ОНМедУ: наукові журнали, автореферати дисертацій

**ОЦІНЮВАННЯ**

**Поточний контроль:** усне опитування, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік за оцінкою повноти виконання програми дисципліни з додатковим усним опитуванням.

**Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:**

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінювання роботи із тематичним пацієнтом за результатами написання звіту з огляду тематичного пацієнта:
  - методи: оцінювання: а) повнота та правильність призначення, та інтерпретації лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування відповідно до сучасних стандартів;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

**Критерії поточного оцінювання на практичному занятті**

<b>Оцінка</b>	<b>Критерії оцінювання</b>
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

	навички під час інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

### **Оцінювання результатів навчання під час заліку**

Здобувач отримує залік за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

### **САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ (СРС)**

Включає роботу у відділеннях клінічної бази кафедр, у тому числі у відділенні функціональної діагностики, інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних методів дослідження; засвоєння практичних навичок за допомогою фантомів, зокрема відпрацювання навичок за допомогою симулятора *Harvey* та роботи з пацієнтами; індивідуальну СРС (виступ на науково-практичній конференції клініки, написання статей, доповідь реферату на практичному занятті, участь у роботі студентського гуртка, олімпіадах з дисципліни тощо).

### **ПОЛІТИКА КУРСУ**

#### ***Політика щодо дедлайнів та перекладання.***

Завдання необхідно виконувати вчасно згідно дедлайну (розкладу занять). За невчасне виконання завдання здобувач отримує незалік. Якщо здобувач був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ» (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Polozhennja-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu.pdf>).

#### ***Політика щодо академічної доброчесності***

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (положення доступне на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Polozhennja-pro-akademichnu-dobrochesnist-ta-etiku-akademichnih-vzaiemin-v-ONMedU-zi-zminami.pdf>) та

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра внутрішньої медицини №2**

визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні освітньої компоненти: а) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); б) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

***Політика щодо відвідування та запізнень***

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота під час аудиторних занять. Запізнення не вітаються. Здобувачу дозволяється запізнитися з поважної причини не більше ніж на 10 хвилин.

***Мобільні пристрої***

Використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача є порушенням дисципліни. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

***Поведінка в аудиторії***

Курс передбачає роботу в колективі (група, члени колективу кафедри, співробітники клінічної бази кафедри). Всі середовища спілкування є дружніми, творчими, відкритими до конструктивної критики. Підтримуються такі цінності: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливість та неупередженість; аргументованість згоди або незгоди з думкою інших учасників дискусії, а також власної думки; шанування гідності особистості опонента/-ки під час спілкування; дотримання етики академічних взаємовідносин.